

YÜD Yayını

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN FİNANSMANI – DÜZENLEYİCİ KURUM HAZIRLIKLARI

2021 yılının son günlerinde Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (BDDK), sektör temsilcilerinin de katkılarıyla hazırladığı “Sürdürülebilir Bankacılık Strateji Belgesini” yayınladı. Yine yılın sonuna doğru Sermaye Piyasası Kurumu (SPK), Yeşil Borçlanma Aracı ve Yeşil Kira Sertifikası Taslak Rehberini web sitesinde yayınladı.

BÖLÜM 1 – BDDK

BDDK Sürdürülebilir Bankacılık Strateji Belgesi

BDDK Strateji Belgesi Neler İçeriyor?

Öncelikle sürdürülebilir bankacılık altyapısının oluşturulmasına odaklanan BDDK Strateji Belgesinde, uluslararası standart ve uygulamalar çerçevesinde bankaların sürdürülebilirlik faaliyetlerinde esas alacakları usul ve esaslara ilişkin yaklaşımlar ortaya konmaktadır. Belgede, muhtemel sürdürülebilir bankacılık düzenleme çerçevesinin stratejisi belirlenmekte ve sürdürülebilirlik risklerinin yönetilmesine ilişkin genel yaklaşımlar ortaya konmaktadır. Türk bankacılık sektörünün, fiziksel riskler, geçiş riskleri ve itibar riskleri olarak sınıflandırılan “iklimle bağlantılı finansal risklerinin” sayısallaştırılması, ölçülmesi ve analizi için temel ilkeler belirlenmektedir. Ortaya konan politikalar, sürdürülebilir bankacılık faaliyetlerinin, sektörün mali sağlığını da koruyarak geliştirilmesini hedeflemekte ve atılacak adımların, reel sektörün yeşil dönüşümü için uluslararası piyasalardan uygun maliyetli kaynak teminine de katkı sağlaması amaçlanmaktadır.

YÜD Yayını

Bankacılık sektörü ne kadar hazır?

Raporda, çevresel ve sosyal risklerin yönetimi konusunda bankacılık sektöründe farkındalığın giderek arttığı, çok sayıda banka tarafından bu alanda uygulamalar geliştirildiği ya da kapasite oluşturulmaya çalışıldığı belirtilirken, uygulamalar açısından homojen bir görünüm olmadığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, bankalar ÇS etkinlikleri açısından 3 grupta sınıflandırılmıştır:

Birinci grup bankalar: Çoğunlukla büyük ölçekli ve uluslararası piyasalar ile yakın ilişki içinde olanlar. Sektörün %60'ını temsil eden bu bankalar sürdürülebilirlik alanında kurumsal kapasite geliştirmiş olup aktif faaliyet göstermektedir.

İkinci grup bankalar: Sektör payı %15 olan bu gruptaki bankalar çoğunlukla orta ve küçük ölçekli olup, ÇS alanında belli ölçüde bilgi ve farkındalığa sahip olup uygulamaları genel olarak uluslararası kuruluşlardan fon temini süreci ile sınırlıdır.

Üçüncü grup bankalar: Sektör içindeki payı %25 civarında olan bu gruptaki bankaların henüz kapasite geliştirmediği ve dikkate değer bir etkinlik göstermediği değerlendirilmektedir.

BDDK 2021 yılında “Kredi Tahsis ve İzleme Süreçleri Rehberi” ile iklim risklerine ve çevresel kredilere yönelik politikalar geliştirilmesi konusunda bankalardan beklentilerini ortaya koymuştu. Yine kurum bünyesinde “Sürdürülebilir Bankacılık Çalışma Grubu” oluşturulmuş, “Finansal Sistemin Yeşillendirilmesi Ağı (NGFS)”na üye olunmuş, “Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi” belirlenmiştir. Sektörde payı %62 olan 12 halka açık banka 2021 yılından itibaren uyum raporlaması yapmaya başlamıştır.

YÜD Yayını

Karşılaşılan sorunlar, gelişimin önündeki engeller

Raporda, sektörün gelişiminin önündeki engeller, yapısal ve kurumsal nitelikteki sorunlar olarak iki ayrı başlıkta değerlendirilmektedir. Yapısal olarak makroekonomik ortamdaki belirsizlik, düşük tasarruf oranı ve bankacılık sektörünün kısa vadeli fonlama yapısı gibi sorunlar sıralanırken, kurumsal sorunların başında ekonomik faaliyetlere yönelik bir yeşil sınıflandırmanın (taksonomi) bulunmaması gelmektedir. Bu durumun, finansal enstrümanların sürdürülebilirlik açısından etiketlenmesini ve bu alanda tutarlı ve sağlıklı veri üretimini önlemekte olduğu, değerlendirme yapılmasını ve politika üretilmesini güçlendirdiği belirtilmektedir.

Reel sektörde sürdürülebilirlik konusunda standart bir raporlama olmaması, özellikle karbon emisyonu verisinin üretilemiyor olmasının finansal sistem için önemli bir veri açığı yarattığı, risk yönetimi, finansman ve ürün geliştirme uygulamaları açısından finansal kuruluşlar için bir zorluk oluşturduğu değerlendirilmektedir.

Bir diğer sorun da doğrulama sisteminin yeterince gelişmemiş olmasıdır. Hazırlanan raporları doğrulayacak yaygın, güvenilir (akredite) ve erişilebilir ikinci taraf görüşü sağlayıcıların olmayışı işleyişi, karşılaştırılabilirliği ve kabul edilebilirliği azaltmaktadır.

Türkiye’de karbon emisyonunun fiyatlandığı bir karbon piyasasının olmaması da önemli sorunlardan biri olarak değerlendirilmektedir.

Son olarak, sürdürülebilirlik konusunda bir düzenleme ve denetleme çerçevesinin olmamasının uygulamalarda asgari bir standardın oluşumunu engellediği, belirsizlikleri ve bilgi kirliliğini arttırdığı ve yeşil boyama (green washing) yaklaşımlarına imkan verdiği vurgulanmaktadır.

Bankacılık Sektörü Sürdürülebilirlik Stratejisi 2022- 2025 Eylem Planı 3 amaç ve 6 hedefe yönelik toplam 21 adet eylemden oluşmaktadır. Eylem Planının takvimi, AB Yeşil Mutabakatı ve “55’e

YÜD Yayını

Uyum Paketi” uyarınca sınırdaki karbon düzenlemesi mekanizmasının mali yükümlülükler doğurmaya başlayacağı 2026 yılından önce bankacılık sektörünün gerekli adaptasyonu sağlaması için 2022-2025 dönemini kapsayan 4 yıllık dönem olarak belirlenmiştir.

2022 -2025 Dönemi BDDK Eylem Planı: Amaç ve Hedefler

Amaç 1- İklim Değişikliği Sürecinde Karşılaşılan Finansal Risklerin Etkin Şekilde Yönetilmesi

Hedef 1-Gerekli veri altyapısının oluşturulması:

- Aralık 2023 tarihine kadar ulusal taksonominin oluşturulması,
- Aralık 2022’ye kadar sektör, alt sektör, lokasyon ve firma bazında gerekli veri setlerinin ortaya konması
- Aralık 2024’e kadar bankaların kredi müşterisi firmalardan Sürdürülebilirlik Uyum raporu ve Karbon Emisyon düzeylerine ilişkin doğrulanmış veri almaları için çalışma yapılması
- Aralık 2022’ye kadar, sektörde mevcut verilerin iklim riski analizlerinde kullanılabilir hale getirilmesi

Hedef 2-Bankaların İklim Riski Yönetim Kapasitesinin artırılması

- Aralık 2023’e kadar, yapılanma, politika belirleme, risk analizi ve raporlama altyapısı, risk yönetim planlarının oluşturulması, bankaların risk ve fırsatları düzenli olarak değerlendirerek analiz etmelerinin sağlanması

Hedef 3-Denetim ve gözetim çerçevesinin güçlendirilmesi

- Aralık 2023’e kadar, uluslararası platform ve inisiyatiflerin çalışmalarına aktif katılım, Veri Transfer Sisteminin gözden geçirilerek güçlendirilmesi, bankaların aktif kalitesini ve mali yapısını etkileyecek meteorolojik ve çevresel etki verilerinin teminine yönelik çalışmalar yapılması
- Aralık 2025’e kadar BDDK bünyesinde stres testi/senaryo analizleri altyapısının oluşturulması

YÜD Yayını

Amaç 2- Sürdürülebilir Finansmanın Geliştirilmesi

Hedef 1 – Sürdürülebilir Kredilerin Teşvik edilmesi

- Aralık 2025'e kadar uluslararası standartlar ve eğilimler ışığında teşvik edici mekanizmaların araştırılması, yüksek sera gazı salınımlı faaliyetlerin azaltılmasına yönelik bankalarca uygulanacak politikaların standartlaştırılması, bankaların geliştirdikleri iyi uygulamaların desteklenmesi ve yaygınlaşması için çalışmalar
- Aralık 2024'e kadar sosyal finansman faaliyetlerinin geliştirilmesi için katılım finans sistemi ve katılım fintekler kapsamında sosyal uygulamaların arttırılması

Hedef 2- Uluslararası fonlara daha kolay erişim için uygun ortamın oluşturulması

- Aralık 2025 tarihine kadar bankacılık sektöründe ÇSY uygulamalarını uluslararası genel kabul görmüş yaklaşımlarla uyumlu bir standarda kavuşturmaya yönelik düzenleme altyapısının güçlendirilmesi, Aralık 2024'e kadar doğrulama hizmeti sağlayacak kurumlar için uygulama birliği sağlanmasına yönelik çalışmalar

Amaç 3- Sürdürülebilir Finans Alanında İlgili Taraflarla İşbirliğinin Artırılması

Hedef: İlgili taraflarla ortak çalışmalar

- Aralık 2022'ye kadar çalışma gruplarının oluşturulması
- Aralık 2025'e kadar ilgili kamu kurumları ile bankacılık sektörünün iletişim ve iş birliği güçlendirilerek, reel sektör, oda, borsa ve diğer meslek birlikleri ile bankacılık sektörünün iş birliğinin arttırılması, **reel sektör firmalarını, özellikle KOBİ'leri sürdürülebilir finans imkanları, koşulları ve zorlukları hakkında bilgilendirme faaliyetlerinin desteklenmesi**

BÖLÜM 2 - SPK

SPK Yeşil Borçlanma Aracı ve Yeşil Kira Sertifikası Taslak Rehberi

Henüz taslak aşamasında olan rehber, Uluslararası Sermaye Piyasaları Birliği (ICMA)'nin Yeşil Tahvil İlkeleri (Green Bond Principles) esas alınarak hazırlanmış olup, yeşil borçlanma araçları ve yeşil kira sertifikalarının ihracında uyulması gereken temel ilkeler ile Çerçeve Belgesi'nin asgari

YÜD Yayını

unsurlarını içermektedir. İhraççı tarafından hazırlanacak Çerçeve Belgesi, ihraççının yönetim kurulu tarafından karara bağlanacaktır (Taslağın ekinde, Yeşil Borçlanma araçları ve Yeşil Kira sertifikaları için örnek Çerçeve Belgesi de yer almaktadır) . Yurt içinde bu Rehber kapsamında ihraç edilmeyen sermaye piyasası araçları için yeşil borçlanma aracı ve yeşil kira sertifikası veya bunlara eşdeğer ifadeler kullanılamayacaktır.

SPK kapsamı geniş tutarak, varlık ve ipotek teminatlı menkul kıymetler, varlığa ve ipoteğe dayalı menkul kıymetler ve projeye dayalı menkul kıymetler, gayrimenkul sertifikası ve mavi borçlanma araçları (Mavi Tahvil) gibi sermaye piyasası araçlarını da, bu Rehberde belirtilen nitelikleri sağlamaları durumunda yeşil temalı sermaye piyasası aracı olarak kabul edecektir.

Borçlanma araçları ve kira sertifikalarının “YEŞİL” olarak adlandırılabilmesi için;

- İhraççının Çerçeve Belgesinde, ihracın Rehber’de belirtilen esaslara uygun olarak gerçekleştirileceğini teyit etmesi,
- İhraçtan elde edilen fonların, Çerçeve Belgesinde belirtilen şekilde, yeşil proje tanımına uygun yeni ve/veya mevcut yeşil projelerin kısmen ya da tamamen finansmanında ya da yeniden finansmanında kullanılması
- Yeşil borçlanma aracının Rehber ile uyumlu olduğunun dış değerlendirme hizmeti veren bir kuruluş tarafından onaylanması gereklidir.

Rehber’de Yeşil Borçlanma Aracının 4 temel bileşeni aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

İhraçtan Elde Edilen Fonların Kullanımı: İhraççı kurum, Çerçeve Belgede, sağlanacak fonun hangi yeşil projelerde kullanılacağını, hangi elverişli proje kapsamında ne tür çevresel faydalar sağlayacağını değerlendirmeli ve çevresel faydaları mümkün olduğunca ölçülebilir şekilde sunmalıdır. Rehberde sıralanan belli başlı elverişli projeler şunlardır: 1) Yenilenebilir enerji (üretim, iletim, cihazlar ve ürünler dahil) 2) Enerji verimliliği 3) Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü 4) Doğal kaynaklar ve arazi kullanımının sürdürülebilir yönetimi 5) Biyoçeşitliliğin korunması 6)

YÜD Yayını

Sürdürülebilir ulaşım 7) Sürdürülebilir atık yönetimi 8) İklim değişikliğine uyum 9) Döngüsel ekonomiye uyarlanmış ürünler, üretim teknolojileri, süreçler 10) Yeşil binalar

Proje Değerlendirme ve Seçme Süreci : İhraççının, elverişli projelerin çevresel sürdürülebilirlik amaçlarına, yeşil proje türlerinden hangisinin kapsamına girdiğine ve bunun nasıl belirlendiğine, çevresel ve sosyal riskleri belirlemek ve yönetmek için uygulanacak süreçlere dair bilgi vermelidir. Ayrıca, ihraççının çevresel sürdürülebilirlikle ilgili hedef, strateji, politika ve süreçlerini, varsa proje seçiminde esas alınan etiket, sertifika, taksonomi, standart ile uygunluk ve dışlama ölçütlerine ilişkin bilgileri ve önemli riskleri azaltmaya yönelik uygulamaları da belirtmesi tavsiye edilmektedir.

İhraçtan Elde Edilen Fonların Yönetimi: İhraçtan elde edilen net fon için özel muhasebe hesabı açılması gereklidir. Net fon bakiyesi dönemsel olarak ilgili dönemde gerçekleştirilen veya yeniden finanse edilen yeşil projelere dağıtılır. İhraççı, henüz kullanılmamış net fon bakiyesini geçici olarak kullanmaya niyetlendiği yerleri, Kurulun özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklamakla yükümlüdür.

Raporlama: İhraççılar, ihraç tarihinden itibaren yılda bir defa, bir yıldan kısa vadeli ihraçlarda vadesinde olmak üzere fon kullanımına dair güncel bilgileri Kurulun özel durumların kamuya açıklanmasına ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde kamuya açıklar.

Projelerin tahmini ve/veya gerçekleşen etkisinin açıklanmasında, niteliksel performans göstergelerinin ve mümkün olduğunda, niceliksel performans ölçütlerinin (örneğin; enerji kapasitesi, elektrik üretimi, azaltılan/önlenen sera gazı emisyonları, temiz enerjiye erişim sağlanan kişi sayısı, su kullanımında azalma, araba sayısındaki azalma vb.) kullanılması, niceliksel tayinde kullanılan temel metodolojinin ve/veya varsayımların açıklanması tavsiye edilir. İhraççılar, projelerde etki raporlaması için uluslararası standartların (Handbook-Harmonised-

YÜD Yayını

Framework-for-Impact-Reporting-June2021-100621.pdf, icmagroup.org) önerdiği şablonlardan yararlanabilir.

Dış Değerlendirme

Borçlanma aracının Rehber'in 4 ana bileşeni ile uyumlu olduğunun dış değerlendirme hizmeti veren bir kuruluşa onaylatılması gereklidir. Ayrıca ihraççının fonun kullanım yerlerinin doğrulanması için dış değerlendirme yaptırmaları gereklidir. SPK, dış değerlendirme hizmetlerini 4 temel grupta sınıflandırmaktadır: 1) İkinci taraf görüşü, 2) Doğrulama, 3) Sertifikasyon 4)Puanlama, derecelendirme.

Dış değerlendirme hizmeti veren kuruluşların, yetkinlik, ilgili uzmanlık alanları ve yaptıkları incelemenin kapsamını hazırladıkları rapor veya belgelerde açıklamaları zorunludur.

İlgili linkler:

<https://www.bddk.org.tr/KurumHakkinda/EkGetir/5?ekId=36>

<https://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/20211103/0>

Yasal Uyarı

© 2022 Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği. Tüm hakları saklıdır. Bu yazıda yer alan yazılı ve görsel her türlü içerik, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında korunmaktadır. Yazı içeriği, atıf yapılırsa dahi Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği'nin izni olmaksızın tamamen veya kısmen herhangi bir şekilde kullanılamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz, yayımlanamaz, dağıtılamaz veya satılamaz. Bu yazı, Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği tarafından doğru ve güvenilir olduğuna inanılan bilgilerden oluşmakta ise de, Yönetim Kurulu Üyeleri Derneği'nin içeriğin doğruluğu, güvenilirliği ve eksiksizliği konusunda bir taahhüdü bulunmamakta olup, içerikten kaynaklanan veya içerik ile bağlantılı her türlü zarar için üçüncü taraflara karşı sorumluluğu bulunmamaktadır.